

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
Трг Николе Пашића 13
11000 БЕОГРАД

Ивица Дачић
-председник Народне скупштине-

Уважени господине Дачићу,

Јучерашњи дан обележила је вест, која је изненадила не само општу јавност већ и оне који пажљиво прате активности Народне скупштине, о томе да је Одбор за административно-буџетска и мандатско-имунитетска питања утврдио Предлог одлуке о усвајању Кодекса понашања народних посланика, који ће бити достављен Народној скупштини на разматрање и усвајање по хитном поступку. Одмах након њеног објављивања на званичној интернет страници Народне скупштине пронашли смо поменути Предлог, на основу кога је видљиво да га је наведени Одбор усвојио на седници одржаној 17. децембра¹. Напомињемо да је Предлог објављен у форми скенираног документа, што отежава његово даље коришћење, иако је несумњиво иницијално сачињен на рачунару.

Пажљиво смо размотрили Предлог, у мери у којој је то било могуће учинити у кратком времену и уочили потенцијалне недостатке. Због тога сматрамо да би било сврсисходно и корисно да се садржај Предлога размотри пре његовог усвајања, не само на седници Народне скупштине, већ и спровођењем јавног слушања које би требало да омогући најширем кругу заинтересованих субјеката да о њему изнесу своје мишљење, коментаре и предлоге. То би уједно била добра прилика да се о поменутом Предлогу прибаве мишљења релевантних домаћих и међународних институција о томе у којој мери је постојећи Предлог подобан и има капацитет да одговори на захтеве који су пред њега постављени, а све у циљу унапређења коначне верзије Кодекса.

У овом тренутку нисмо успели да утврдимо који би то могли бити разлози за његово усвајање по хитној процедури. Уколико се под разлозима који су наведени за хитно доношење због испуњавања обавеза Републике Србије у процесу ЕУ интеграција, сматра поступања у складу са ГРЕКО препорукама, подсећамо да те препоруке потичу из далеке 2015. године, да су рокови за њихово испуњавање истекли више пута (први пут 2016. године), као и да је нови рок за извештавање о њиховом испуњењу 31.10.2021. године. Све наведено указује да поменути Предлог не треба усвајати по хитној процедури јер постоји могућност и довољно времена да се он детаљно и пажљиво размотри².

Поред тога, имајући у виду оцене које је ГРЕКО евалуациони тим дао 2015. године³, очигледно је да поменути Предлог не представља испуњавање ГРЕКО препорука на задовољавајући начин јер не разрађује све оно што је њима прописано. Тако су према препорукама "**.... народним посланицима потребне јасније смернице о томе шта би могло да представља сукоб интереса...**".⁴ Имајући у виду начин на који је то учињено у поменутом Предлогу, може се

¹ http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/cir/pdf/akta_procedura/2020/2122-20.pdf

² <https://rm.coe.int/-86-26-29-2020/1680a07e4f>

³ <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806ca3>

^{5c}

⁴ Ibid

констатовати да он не прецизира сукоб интереса на задовољавајући начин будући да **"упућивање у предлогу Кодекса понашања на „непосредне и посредне личне интересе“ изгледа превише нејасно....., концепт сукоба интереса треба да узме у обзир природу посла Народне скупштине, фокусирајући се на специфичне приватне интересе народних посланика у односу на питања која су предмет разматрања у Скупштини"**⁵.

Исто би се могло рећи и за непостојање саветодавног тела које би требало да допринесе делотворној примени Кодекса. Према наведеним оценама **"...треба обезбедити делотворну примену Кодекса у праксида се то може постићи ако планирани Савет за етику извршава проактивно своју превентивну и саветодавну улогу"** (напомена: успостављање Етичког савета било је планирано у радним верзијама Кодекса које су евалуатори разматрали).

Ништа мањи недостатак представља одсуство одредби о лобирању јер је **"... ГРЕКО чврстог мишљења да Кодекс понашања такође треба да одражава јасне стандарде транспарентности и понашања у вези са контактима народних посланика са трећим странама које покушавају да утичу на њихов рад"**⁶.

Такође се чини да би у примени појединих одредаба Кодекса могло доћи до „позитивног сукоба надлежности“ у вези са применом правила о сукобу интереса, јер би се поред Кодекса, на народне посланике примењивале и одредбе Закона о спречавању корупције, за чију примену је надлежна Агенција за спречавање корупције.

Надамо да ћете наводе из овог дописа имати у виду приликом предлагања дневног реда наредних скупштинских седница. Такође Вас молимо да са садржајем овог дописа упознате представнике посланичких група у Народној скупштини, и представнике ресорног одбора као предлагача акта, како би се размотрила потреба организовања ширих консултација о Предлогу Кодекса, његовим уоченим и потенцијалним недостацима и начину остваривања неиспуњених препорука ГРЕКО.

У Београду, дана 18. децембра 2020. године

За организацију Транспарентност Србија

Програмски директор

Немања Ненадић

⁵ Ibid

⁶ Ibid